

1941. XII. 11

Ketvirtadienis

Vokiečių aviacija stipriomis jėgomis puola pietų frontą

Šiaurės Afrikoje tebevyksta smarkios kovos

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINE. XII. 10. Karo pajėgų vyriausiasis štabas praneša:

Rytų fronte buvo sėkminges atremti vietinio pobūdžio prieš puolimai. Priešui buvo vėl padaryta sunkią kruvinu nuostoliu.

Rytų fronte pietiniame ruože karos aviacija stipriomis pajėgomis išskaidė kariuomenės telkinius, taip pat šarvuoti voras ir sėkminges bombardavo sovietų aerodromus. Maskvos srityje ir išiaurus rytus nuo Ilmenio ežero priešui dideliu nuostoliu buvo padaryta per karo lektuvų puolimus.

Šiaurės Afrikoje tebevyksta smarkios kovos.

Vokiečių ir italių smingamieji lektuvai sėkminges kovojo prieš britų vežimų voras ir zenitinių pabūklų pozicijas. Vokiečių naikintuvali prie Tobruko numušė penkis prieš lektuvus.

ITALŲ PRANEŠIMAS

ROMA. Karo pajėgų vyriausiasis šstabas praneša:

Solumo srityje sustiprėjo prieš spaudimas iš mūsų kariuomenės pozicijas. I pietus nuo Tobruko tebevyksta kovos. Cia buvo sunaikinti prieš šarvuoti daliniai. Ašies oro pajėgų junginių sėkminges bombardavo ir toliau prieš autovežimių telkinius i rytus nuo Bir el Gobio ir žygiuojančias autovežimius voras. Buvo bombarduotas taip pat Tobrukas ir i rytus nuo to miesto esantieji stiprūs šarvuoti vienetų junginių. Per gausias oro kovas buvo numušta 19 prieš lektuvų, iš jų numušė naujieji italių naikintuvali, o šešis — vokiečių naikintuvali. Du prieš lektuvus numuše

Agedabios ir Solumo zenitinai pabūklai. Aštuoni mūsų lektuvai nebesugrižo. Prieš lektuvai numetė bombų į Derną ir Bardą. Paskutinėje vietovėje buvo patakyta į dvi lauko ligonines, aiškiai pažymėtas Raudonuoju Kryžiaus ženklais. Kai kurie ligonys buvo sužeisti. Naktį i gruodžio 10 d. prieš karo lektuvai buvo Trapani ir padarė ten nežymiu nuostoliu. Mūsų lektuvai aiškiai sėkminges bombardavo taikinių Maltos saloje. Vienas mūsų laivas, kuris su 2.000 britų belaisvių plaukė iš Libijos, buvo prie Graikijos kranto prieš povandeninio laivo torpeda nuskandintas. Varomi gelbėjimo darbai.

TOKIO. Imperatoriaus generalinis štabas praneša, kad japonų karo lektuvų aviacija netoli Malajų pusiasalio rytų pakraščio

nuskandino anglų kautynių laivus „Prince of Wales“ ir „Repulse“.

TOKIO. Anglų Tolimųjų Rytų laivynas trečiadienį 11.30 val. buvo pastebėtas netoli Malajų pusiasalio rytų pakraščio, ir japonų lektuvai tuojo pradėjo veikti. Bombomis 14.29 val.

iš karto buvo nuskandintas kautynių laivas „Repulse“ (32.000 tonų talpos). „Prince of Wales“, pataikius į jį bomboms, pakrypo ir mėgino pabėgti. Ta-

čiau 14.50 val. į tą kautynių laivą buvo vėl pataikyta ir jis nuskendė.

BERLIN. Dėl „Prince of Wales“ ir „Repulse“ nuskandinimo patiriamas: Kautynių laivas „Prince of Wales“, baigtas statyti 1939 metų gegužės 3 d.

Yra vienas stiprius ir modernius anglių karo laivyno vienetų.

Jo tonažas yra 35.000 tonų, o greitis 28,5 mazgai. Jis turėjo dešimt patrankų 36,5 centimetru, šešiolika patrankų 3,2 centimetru, 32 keturių centimetru ženitines patrankas ir 16 kulkosvaidžių. Be to, — 4 lektuvus. Igula buvo 1.500 žmonių. Kau-

tinės laivo „Repulse“ tonažas buvo 32.000 tonų, greitis — 29 mazgai. Šiai 1916 metais užbaigtais laivas buvo aprūpiantis šešiomis 38,1 centimetru patrankomis, dyliku 10,2 cm patranku, aštuoniomis 10,2 cm ženitinėmis patrankomis, keturiomis 4,7 cm ženitinėmis patrankomis ir šešiolika 4 cm ženitinėmis patrankomis, be to, 8 kulkosvaidžių. Laive taip pat buvo virš 8 vamzdžių torpedomis ir 4 lektuvai. Igula sudarė 1.200 žmonių.

TOKIO. Vyriausiosios imperatoriaus būstines laivyno skyrius praneša, kad japonų laivynas nuo nesutarimų pradžios stebėjo anglių laivyną, o ypač abiejų nuskandintų kovos laivų judėjimą. Taip vienos japonų povandeninės laivas gruodžio 9 d. popietė rado anglių laivus, kurie plaukė į mūšį. Nuo to aikimirkšnio japonų povandeninių laivali, bendradarbiaudami su laivyno oro pajėgomis, vykdė ieškimo veiksmus ir gruodžio 10 d. vienės japonų povandeninės laivas 11 val. 30 min. užtiko anglių laivus Kuantano, to pat vardo Malajų pusiasalio provincijos sostinės, vandenye. Japonų lektuvai tuoja pradėjo puolimą.

STOCKHOLMAS. Churchillio pareiškimas apie netekimą abiejų britų kovos laivų „Repulse“ ir „Prince of Wales“ astovų rūmuose buvo sutiktas minutė trukusio geležinio tylojimo, pranešė švedų laikraščių londoniškai korespondentai. Churchillis, kaip švedų žurnalistai praneša toliau, aiškiai paveiktas šitokios tamsios astovų rūmu nuotakos, dar kartą atsistojo ir pažadėjo artimiausiam astovų rūmų posėdiję padaryti trumpą pareiškimą apie karinę padėtį.

AMSTERDAMAS. Trečiadienio vakare anglų žinių agentūra priprāžino, kad anglų kovos laivų „Repulse“ ir „Prince of Wales“ nuskandinamas yra „skaudus smūgis britų karo laivynui“. Abudu laivai jūrų kare būtų suvaidinę didelį vaidmenį. Toliau anglų žinių agentūra priprāžino, kad japonai Ramiajame vandenye pasiekė žymiu laimėjimu.

TOKIO. Japonijos generalinis štabas savo pranešime patvirtina, kad aviacija atliko labai smarkius puolimus prieš Nichols aerodromą prie Manilos. Puolimo metu buvo sunaikinti angarai ir dirbtuvės. Manilos išlankoję japonų povandeninių laivali vėl nuskandino 15.000 tonų JAV transporto laivą. I pietus nuo Hongkongo kitas ginkluotas anglų prekybos laivas buvo pagrobtas.

JAV ir britų laivynus ima šiurpi baimę

Vokiečių spauda apie japonų laimėjimus jūrose

BERLIN. Per visą puslapį elančiomis antraštėmis Re'cho sostinės vakarinė spauda skelbia DNB jau anksčiau pagarsintą žinią, kad japonų lakūnai nuskandino du britų kovos laivus, „Prince of Wales“ ir „Repulse“. „Berliner Boersenzeitung“ nurodo ypač i tai, kad, anglų pranešimais, karo veiksmu pradžioje Ramiajame vandenye buvo 12 Jungtinii Valsybų kovos laivų prieš tokias pačias japonų pajęgas, ir kad šiuo paskutiniu dvieju anglų kovos laivų uždavinys buvo užtikrinti amerikiečiams pranašuma. „Dabar, pabrėžia laikraštis, Jungtinii Valstybių Ramiojo Vandenvyno laivynas, netekes dviejų kovos laivų, kurie buvo nuskandinti, ir dar keturių kovos laivų,

kurie buvo sužaloti, yra susilpnėjės ir turi, ieškodamas pagalbos, pradeti dairytis į Atlanto vandenyną, o tuo tarpu abu anglų kovos laivai buvo nuskandinti. Taigi, dar neprasidėjus Ramiajam vandenye abieju karo laivynu tikriems karo veiksmams, japonų karo laivynas savo aviacija jau užsitikrino žymų pajęgų išlyginimą. „Deutsche Allgemeine Zeitung“ rašo: „Japonų karo laivynas savo jūros lakūnų žygiai įrodė, kad jis moka vesti ir modernų jūros karą, kurio problema glūdi ne naivoje formulėje „kovos laivai ar lektuvai“, o tame, kad jūros karinės pajęgos taip pat moka sėkminges panaudoti oro kovos būdus“. Galima išsivaizduoti, kokią šiurpi baimę ta žinia sukėlė.

le britų admiraliitate ir Jungtinii Valstybių laivyno ministerijoje ir kaip ji, iš kitos pusės, Japonijos vyriausioje kariuomenės būstinėje buvo sutikta kaip nepalažiamos valios ir pasitikėjimo savo pajęgomis patvirtinimas, pasitikėjimo, kurį japonai lemiamą valandą gali parodyti savo karinėms pajęgoms.

TOKIO. Dėl JAV radio paskelbtų tvirtinimų, kad JAV lektuvai puolė japonų imperijos dalis, ju tarpe Tokio, Kiūšiu ir Formozą, kompetentingos japonų istaigos parais, kad ligi šiol, nuo karo paskelbimo dienos, viršum Japonijos teritorijos nebuvo pastebėta né vieno anglų ar JAV lektuvu.

Japonai išsiveržė į Filipinų salas ir Hongkongą

Filipinų sostinėje viešpatauva didelis nervingumas. Prasidėjo smarkios kovos su amerikiečių kariuomene

SANCHAJUS. Apie kovas džiausioje Filipinų saloje, Luzone, iš Manilos gauta dar tokiai papildomu žiniu: Nepaisydamas Jungtinii Valstybių aviacijos puolimų, japonų karo laivynas ir kariuomenės sėkminges laipinė į krantą kariuomenę dviejuose svarbiuose punktuose Luzono salos šiaurėje, būtent, Vigane ir Apparaje. Jungtinii Valstybių pranešimose kalbama apie stiprius išlaipintas japonų pajęgas ir apie Jungtinii Valstybių kariuomenės daliuose pavojingą padėtį. Iš abiejų išlaipinimo vietų i pietus eina gelezinkeliai, kurie susikerta sostinėje Maniloje. Maniloje viešpatauva didelis nervingumas. Iš to miesto ciliavai evakuojami toliau.

TOKIO. Imperatoriaus generalinio štabo armijos ir karo laivyno skyrių šyrtį bendrame pareiškime pranešė, kad japonų kariuomenė Filipeinų salose ir kad karo veiksmai šiuo metu smarkiai žengia pirmyn.

TOKIO. Imperatoriaus generalinis šstabas 14.20 val. pranešė, kad japonų armijos ir karo laivyno pajęgos, glaudžiai viena su kita bendradarbiaudamos, atliko sėkminges kariuomenės išlaipinimą Guamo saloje.

SANCHAJUS. Japonų karinio atstovo pranešimas apie japonų kariuomenės išlaipinimą Filipeinuose papildytas žiniomis iš Manilos vietinių šaltinių. Iš šiuo papildomu pranešimų matyti, kad japonams, nežiūrint pasipriešinimo, pavyo išlaipinti kariuomenę svarbiausioje Luzono saloje, taip pat Vigano ir Apario salose. Galimas dalykas, jog ivyko ir daugiau išlaipinimų. Tačiau tikslus vietovardžiai Manilėje dar nėra žinomi. Iš Filipeinų sostinės pranešama toliau, kad Filipeinuose jau ivyko pirmieji dideli mūšiai su Jungtinii Valstybių kariu-

mene. Japonų jūros pajęgos dalyvavo karo veiksmuose.

TOKIO. Kaip praneša Domei agentūra, Filipeinuose apytikriai yra 38.000 amerikiečių ir filipiniečių kariuomenės, jų tarpe 18.000 reguliaros kariuomenės. Tai kariuomenės vadovauja generolas MacArthur. Kariuiniu atžvilgiu Filipeinai yra padalinti į tris karo apygardas, būtent: šiaurės ir pietų Luzono ir Mindanao apygardas. Kadangi Filipeinų karo aviacija dėl paskutinių dviejų dienų japonų puolimų iš oro smarkiai susilpnėjė, tai iš japonų pusės manoma, kad jos atsparumas japonų kariuomenės atžvilgiu esas palaužtas. Japonų kariuomenė šiandieną buvo sėkminges išlaipinta saloje.

STOCKHOLMAS. Anglų informacijos biuras praneša, kad japonams pavyko išlaipinti daugiau kariuomenės Malajų pusiasalyje. Malajų valstybių gynėjų padėtis, kaip toliau pranešime sakoma, atrodanti sunkoka ir nes galima siepti padėties rimtumo.

AMSTERDAMAS. Trečiadienio vakare anglų žinių agentūra pranešė, kad japonai vis smarkiai puola Hongkongą.

Čunkingo Kinija paskelbė karą Vokietijai ir Italijai

SANCHAJUS. Cungkingo vyriausybė oficialiai paskelbė karą Japonijai. Vokietijai ir Italijai. Apie karo paskelbimą užsienių reikalų ministeris Kvotaičis pranešė antradienį popiet specialioje spaudos konferencijoje. Cungkingo vyriausybės pareiškime trišaliu pakte valstybės kara, Wilhelmstrasse pastebima, jog tokios žinių esančios nereikšmingos, nes Vokietija pripažista tik tautinę Nankino kinų vyriausybę.

BERLIN. Dėl užsieniuose paskleistos žinių, kad Cungkingo vyriausybė paskelbusi Japonijai ir ašies valstybėms kara, Wilhelmstrasse pastebima, jog tokios žinių esančios nereikšmingos, nes Vokietija pripažista tik tautinę Nankino kinų vyriausybę.

STOCKHOLMAS. Iš ligšolinės kovų Tolimuojuose Rytuose eigos „Manchester Guardian“ laivyno ekspertas daro išvadą, kad japonų vadovavęs paémė strateginiu ir politiniu atžvilgiu iniciatyvą į savo rankas ir kad priešingasis frontas yra priverstas gintis. Todėl, kaip mano tas ekspertas, palaikytis susi-

iekimą gyvybiniais susiseikimo keliuose tiks su karo veiksmu vienomis Tolimuojuose Rytuose, bet ir su karo veiksmu vietomis Viduriniuojuose ir Artimuuojuose Rytuose, per Ramujų vandenyną bus neprastai sunki problema. Japonija pirmuoju antpuoliu pasistengė, ir ne be sėkmés, perkirsti kelių grandinių svarbiausios vietose. Svarbiausioje Jungtinii Valstybių bazė Ramiajame vandenye — Hawajų salos — turėjo sunkius nuostolių. Malajuose padėtis taip pat negali būti laikoma nepavojinga.

JAPONIJOS DIDŽIULIS DŽIAUGSMAS

TOKIO. Didieji japonų karinių pajęgų, o ypač laivyno laimėjimai, kurios jūros radijas paskelbė nepaprastais pranešimais, visoje Japonijoje sukelė didžiulių džiaugsmą ir pasididžiavimą. Tuo tarpu buvo praneštos idomios Havaju puolimo smulkmenos. Per ši puolimą daugiausia buvo panaudoti torpediniai

lektuvai. Né vienas tu lektuvų kariuomenės bei kareivis, kaip sakoma pranešime, per ilgą skridimą į Havajus neturejo vilties sugrižti gyvas. Kaip ir prie Port Arturo ir Kinijos konflikte čia pirmoje vietoje buvo pasiaukojimo mintis, norint užtikrinti karinius rezultatus tautos tarnyboje. Tiktai šiuo būdu galima išaiškinti sensacius Pearl Harbouro puolimo rezultatus.

AMERIKOJ SUIMTA 4.000 VOKIEČIU IR ITALU

STOCKHOLMAS. Švedų laikraščiai paskelbė United — Press žinią iš Vašingtono, iš kurios matyti, kad, Jungtinii Valstybių valdžios organams įsakius, ten buvo suimti 4.000 vokiečių ir italių. Visame krašte pas vokiečius ir italių policija darė krotas. New Yorko siūstuvas praneša, kad suimtas Vokiečių Telegramų Agentūros atstovybės vedėjas Heinz Crameris. Ir kitus vokiečių ir italių žurnalistus. Jungtinii Valstybių valdžios organai sulaukė.

K R O N I K A

JAU SUREGISTRUOTA APIE 20.000 TREMTINIŲ

Buv. Raudonojo Kryžiaus tremtiniai bei bolševiku teroro aukų registracijos sekacija iki šiol suregistravo daugiau kaip 20.000 tremtiniai, išvežti į Sov. Rusiją. Iki lapkričio 26 d. ištremtu ūkininku suregistruota 2.238, mokytojų (vien iš provincijos, neskaitant apskričių miestų) — 859, agronomų — 38, iš Kauno išvežti į Sov. Rusiją pradžios mokyklų mokytoju 12.

Politinių kalinių iki lapkričio 26 d. suregistruota iš viso 2.626; ju tarpe žuvusių — 450, išsilaisvinusių — 565, dingusių arba išvežtu — 1.611.

Registracijos tebevedama. Tenka pažymeti, kad registracijai sudaro sunkumą provincija, iš kurios ypač lėtai lietuvių tremtiniai sarašai į centrą plaukia. Atitinkamos provincijos istalgos yra prašomos daugiau kreipti į tremtinį registracijai dėmesį ir pasištengti išvežti sarašus kuo greičiau prisistoti į centrą Kaune, Kęstučio g. 6. Šis rečikalas yra ypatingai svarbus. Pav., amerikiečiai lietuvių šiuo metu deda pastangas tremtiniam teikti pagalba, o tam jiems taip pat reikalingas kuo pilniausias lietuvių tremtiniai sarašas. (v.)

PEDAGOGINI MUZIEJU PEREMĖ ŠVIETIMO VADYBA

Anksčiau buvo Kauno Miesto Savivaldybės išlaikomas Pedagoginius Muziejus perimtas Švietimo Vadybos. Bolševikai pirmą karo diena išakė viesus eksponatus momentalių sugrūstė

i vieną kambarį, o muziejaus patalpas buvo numate užimti. Dabar eksponatai tvarkomi, grupuojami ir t.t., o suradus atitinkamas patalpas ir galutinai muziejus sutvarkius, jis numatomas atidaryti. (v.)

ATSARGIAI SU SUDEGUSIŲ NAMU GRUVĖSIAIS

Atšilus orui, bolševikų apnaikintuo-

Šachmatai

Kas bus Kauno pirmenybių nugalėtojas?

Antroj gruodžio mén. pusėj prasidedančios Kauno pirmenybės, be abejio, sukelė didelį šachmatininkų susidomėjimą. Kas bus nugalėtojas? Kaip pasirodys vokiečių kariai, kurių vienos kitas žada pirmenybėse dalyvauoti?

Tikra atsakymą į visus šiuos klausimus gausim turnyrui pasibaigus. Dabar pasitenkinsime pažymėjė, kad lemiamoji kova dėl pirmosios vienos eis tikriausiai tarp Arlausko ir Abramavičiaus.

Arlauskas nesenai sulošė simultana pusekme: +15—2=3, t. y. surinko 82,5%. Šis ivykis mums priminė Arlausko šachmatinės karjeros pradžią, kada jis lošė ne simultana, bet simultane. Tai buvo tas reikšmingas jaujo Arlausko šachmatinės karjeros vakaras, kada jis atidengė Kauno

šeimeliuose teko pastebėti griūnant sudegusiu namu teberiogancius griuvėsius. Praeiviams tokios nelaimės atveju dažnai gresia rimtas pavojus net gyvybei. Todėl praėivai prijalo daugiau saugotis dėl neatsargomo galimos nelaimės. (v.)

UŽTEMODYMAS

Šiandien nuo 16,13 ligi 8,28 val.

šachmatininkas, Skibniauskas, lošė ta simultana ir pralaimėjės tik vieną vienintelę partiją (aišku, Arlauskui).

Bet tai buvo, tada, kai Arlauskas mokėdavo slaviško gynimosi pagrindinio varianto penkiolika ejimų pagal teoriją, o septinioliktame ... pasiduoti.

Nuo to laiko praėjo 10 metų, ir Arlauskas išmoko ne tik teorijos, bet igavo ir praktikos, nes per ši dešimtmetyje dalyvavo dvejose dešimtyse Kauno turnyru, t. y. berods, visuose, išskyrus vieną „Kauno pufinali“, ivykus 1940 m., kuriam nedalyvavo, bijodamas... pasiekti perdaug gerų rezultatų. 1937 m. Lietuvos pirmenybėse pasidalinės su Mikėnu penkta vieta į gaves meisteiro varda, Arlauskas visose po to ivykiuose Lietuvos ir Kauno pirmenybėse sisteminai užimdavo vieną iš triju pirmų vietų. Tarvalstybinėse rungtynėse (ir Müncheno olimpiadoje) Arlauskas sugebėjo garbingai ginti mūsų šachmatus, ne kartą išplėsdamas vertingą tašką iš tarptautinės klasės meistrių.

Dar labiau pasidaravęs mūsų šachmatams tai — Leonidas Abramavičius. Abramavičius — ne tik daugelio Lietuvos ir Kauno pirmenybėl dalyvis, bet ir nepamainomas Lietuvos reprezentantas tarvalstybinėse rungtynėse su estais, latviais ir Hamburgu, Prahos, Folkestono, Varšuvos, Müncheno ir Stokholmo olimpiadose. Kaip matome, jo stažas dar didesnis, negu Arlausko. Gaila tik, kad jo turnyrinių rezultatai pareina nuo jo nusiteikimo į formos, kuri nevišuomet yra reikiama aukštumo. Ir tik dėl Arlausko formos pastovumo numanu, kad jo galimumas pirmą vietą užimti yra realės už Abramavičių, kuri, atrodo, šachmatai dabar jau ne taip domina, kaip anksčiau.

Gaila, kad turnyre nedalyvaus Blindžė ir Tautvaišas, kuriu dalyvavimas priverstu susilaikyti nuo tokiu drąsui pranašavimui, kaip anksčiau išdėstytais, ir kova dėl pirmos vienos padaryti atkaklesnę ir dar įdomesnę.

Marijampolės Dramos Teatras, darydamas išykas, pasiryžęs scenos mena populiarinti ir skleisti po visą Suvalkiją. Artimiausiai laiku ruošiamasi naujiems pastatymams ir senų pastatymų atnaujinimams.

-us.

Scenos menas

1935 m. Marijampolės Šaulių iniciatyva buvo suburtos stipriausios vaidintoju pajėgos ir išteigta Marijampolės Šaulių Teatras. Per penkerius savo veikimo metus šis teatras pastatė apie 20 veikalių ir surengė apie 70 spektaklių. Teatras neapsisiborio vien Marijampolės miestu, bet dažnai išvykdavo gastroliuoti ir provincinai.

1940 m., užplūdus Lietuva bolševikams, Marijampolės Šaulių Teatras, kaip ir vienos kitos Lietuvos kultūrinės organizacijos, turėjo savo veikla nutrauktis. Javis per penkerius darbo metus sunkiai išgyta turtą, kaip dekoracijas, scenos baldus, kostiumus ir kt., pagrobė bolševikai. Po 3-4 mėnesių kompartijos atstovai griebėsi steigti vadinamą meno brigadą ir sušaukė susirinkimą, kuriam dalyvavo beveik vieni žydai. Žydų vadovaujami, nenorėjo dirbtai nei buv. Šaulių Teatro, nei Darbo Rūmų Teatro dalyviai, tokiu būdu žydo brigadininko veikla baigėsi nepastačius nė vienu veikalo.

1940 m. lapkričio 17 d. tuometinio Marijampolės Lietuvos Universiteto dir. A. Jasinsko iniciatyva buvo suorganizotas išteigta Dramos Teatras (priekaiulės Didžiojo Teatro aktorių Viktoras Dieneikė). Taip po 40 mėnesių intensyvius darbo marijampoliečiai teatralai išėjo į sceną.

Marijampolės Dramos Teatras, darydamas išykas, pasiryžęs scenos mena populiarinti ir skleisti po visą Suvalkiją. Artimiausiai laiku ruošiamasi naujiems pastatymams ir senų pastatymų atnaujinimams.

gasies „laikraštis“ spausdinamas šūnims.

— Kai Tamsta? Atsiprašau...

— Taip, Tamstele. Tair yra įtraukta net į JAV laikraščių katalogą.

— Tai juokinga ir banalu.

— Tačiau palaukite...

— To laikraščio šunes neskaito, o tik uosto, nes jis išteptas gardžiai kvepiantčiai skanėstais. Betgi prie tokio „laikraščio“ netruksta keturkohu...

— Na, o kas greičiausia rašo, — staiga paklausė manęs jaunoji kolege, studiøe.

— Mañinisté, — atsakiau aš, nes ji mane visados pralenkia.

— Ne! — sušuko jos beveik visos kartu. Tai viena belgu stenotipistė. Ji per minutę paleičia 700 raidžių klaviju.

— Taip, — tariau aš, — tačiau Johannesburgu vienas stenografas per minutę paraše 198 žodžius. Tai artimetiniu vidurkiu imant 580 skiemenu.

— Ar žinote, koks pasaulio brangiausias laikraštis, o taip koks laikraštis didžiausias?

— Ne! Ne! Ne!

— Aš Tamstos pasakysiu!

— Brangiausias laikraštis išleina Amerikoje. Vienas laikraščio numeris kaštuoja 60 dolerių. Tačiau laikraštis išleina vieną kartą per 100 metų. Didžiausias laikraštis taip pat išleina Amerikoje, nes 1859 metais New Yorke buvo išleistas laikraštis 2,60 m aukščio ir 1,80 m pločio. Laikraščio antraštė buvo „The constellation“. Laikraštis turėjo 8 psl. ir buvo išleistas 24.000 egzemplifioriai.

Jau buvo toks laikas, kad mėnulio spinduliai vaikliai nušvietė visa keliu nuotykių būrelį, kuris pasitenkinė ne kuo kitu, bet išvairiai žurnalistikos klausimais. Mes atsisveikinome, tačiau žadėjome susitikti. Taip pat žadėjome parašyti. Aš parašau, todėl dabar Tamstos eilė, jaunoji kolege.

J. Ž-s

Marijampolėje

kolektyvo tautinis nusistatymas. Šis teatras tepastatė vos vieną veikala — K. Binkio „Atžalyno“. Teatro atidarymas įvyko 1941 m. balandžio 20 d.

Bolševikus išvijus, marijampoliečiai scenos mėgėjai vėl kibo į darba. Rugsėjo 14 d. J. Pileckio iniciatyva įvyko steigiamasis Marijampolės Dramos Teatro susirinkimas. Kolektyvo narais užsirašė per 30 scenos mėgėjų. Iš juų trys aktoriai, būtent J. Pileckis, E. Olšauskienė ir V. Sodaitė, dirbė ankstyvesniame Šaulių Teatre, visi kiti nauji, daugumas ju nesenai baigę gimnaziją ar kita kuriu mokyklą jaunuolai.

Po steigiamajo susirinkimo netrukus pradėta repetuoti Otto Ernsto 3 v. pjese „Auklėtojai“, kuriai režisoriu sutiko Kauno Didžiojo Teatro aktorių Viktoras Dieneikė. Taip po 40 mėnesių intensyvius darbo marijampoliečiai teatralai išėjo į sceną.

Marijampolės Dramos Teatras, darydamas išykas, pasiryžęs scenos mena populiarinti ir skleisti po visą Suvalkiją. Artimiausiai laiku ruošiamasi naujiems pastatymams ir senų pastatymų atnaujinimams.

— Kai Tamsta? Atsiprašau...

— Taip, Tamstele. Tair yra įtraukta net į JAV laikraščių katalogą.

— Tai juokinga ir banalu.

— Tačiau palaukite...

— To laikraščio šunes neskaito, o tik uosto, nes jis išteptas gardžiai kvepiantčiai skanėstais. Betgi prie tokio „laikraščio“ netruksta keturkohu...

— Na, o kas greičiausia rašo, — staiga paklausė manęs jaunoji kolege, studiøe.

— Mañinisté, — atsakiau aš, nes ji mane visados pralenkia.

— Ne! — sušuko jos beveik visos kartu. Tai viena belgu stenotipistė. Ji per minutę paleičia 700 raidžių klaviju.

— Taip, — tariau aš, — tačiau Johannesburgu vienas stenografas per minutę paraše 198 žodžius. Tai artimetiniu vidurkiu imant 580 skiemenu.

— Ar žinote, koks pasaulio brangiausias laikraštis, o taip koks laikraštis didžiausias?

— Ne! Ne! Ne!

— Aš Tamstos pasakysiu!

— Brangiausias laikraštis išleina Amerikoje. Vienas laikraščio numeris kaštuoja 60 dolerių. Tačiau laikraštis išleina vieną kartą per 100 metų. Didžiausias laikraštis taip pat išleina Amerikoje, nes 1859 metais New Yorke buvo išleistas laikraštis 2,60 m aukščio ir 1,80 m pločio. Laikraščio antraštė buvo „The constellation“. Laikraštis turėjo 8 psl. ir buvo išleistas 24.000 egzemplifioriai.

Jau buvo toks laikas, kad mėnulio spinduliai vaikliai nušvietė visa keliu nuotykių būrelį, kuris pasitenkinė ne kuo kitu, bet išvairiai žurnalistikos klausimais. Mes atsisveikinome, tačiau žadėjome susitikti. Taip pat žadėjome parašyti. Aš parašau, todėl dabar Tamstos eilė, jaunoji kolege.

J. Ž-s

Prof. Dr. St. ŠALKAUSKIUI

mirus, velionies šeimą ir artimuosius gilių atjaučia:

*Biručiai, Kasperavičiai,
Laucevičiai, Lukauskai
ir Navasaiciai*

prof. Dr. St. ŠALKAUSKIUI

mirus, jo broliui inž. Julijonui Šalkauskiui nuoširdžią užuoja-

*Kelių Valdybos Vyr. Direktorius, Direkcijos
Direktorai ir tarnautojai*

Valst. Žuvies Treste Valdytojo Pavaduotojui

Ponui Jonui KIESYLIUI,

dėl jo dukrelės mirties reiškia gilius užuojautos

*Kauno Bazés Direktorius ir
tarnautojai*

„GIEDRA“

Pranešame, kad buvusi Valstybinė Kartoninių Gaminių Dūrbuvė „Kartonažas“, dabar pavadinta

Kartoninių Gaminių Dūrbuvė ir Litografija

„GIEDRA“

Kaunas, Duonelaičio g-vė Nr. 41

Telefona: Direktorius - 25726, techn. vedėja - 24517, vyr. buhalteris - 25214

Atliekame išvairiausius kartoninių dėžučių užsakymus,

išvairius litografinius darbus; etiketes, plakatus, žemėlapius ir kit.

Be to, kad patenkinti klijentus išplėtēm

užtamtiniams

popierinių langų užuolaidų gamybą

Užuolaidų užsakymus atliekam ir privatiems butams

K. G. D. ir L. „

Kauno radijas

PENKTADIENIS, XII. 12.

5.00 Vokiečių karams; 6.15. Milda, dienos mintys. Ryžinis koncertas (pl.); 6.40 Mankšta. Vad. Kotryna Marijosevičė; 7.00 Žinios vokiečių k. RP; 7.15 Žinios lietuvių k.; 7.30 Koncertas; PP; 8.00 Ukiūninkams; 8.20 Koncertas RP; 9.00 Žinios vokiečių k. RP; 9.15 — pertrauka; 10.00 Mažojo orkeistro koncertas; 11.00 Laiko ivykliai; 11.30 Mažojo orkeistro koncertas (Teisines); 12.00 Varpu muzika iš Karo muziejaus; 12.05 Pl. muzika; 12.30 Žinios vokiečių k. RP; 12.45 Pl. muzika; 13.00 Žinios lietuvių k.; 13.15 Vildudienės koncertas RP; 14.00 Žinios vokiečių k. RP; 14.15 Popietinius koncertas RP; 15.00 Žinios vokiečių k. RP; 15.30—16.00 — pertrauka; 16.00 Antanas Miškinis: Poets Margalis; 16.15 Lietuviškos dainos. Dažnuoja op. sol. Vladislava Grigaitienė ir op. sol. Juozas Mažeika; 16.45 Žinios lietuvių k.; 17.00 Žinios vokiečių k. RP; 17.15 Garsu paradas (pl.); 17.45 Juozo Grūšo novelė „Mergaitė su balandžiaus“; 18.00 Garsu paradas (teisines). Dalyvauja pianistas Andrius Kuprevičius; 18.30 Laiko ivykliai, pranešimai iš fronto, paskaitos karalių ir politikos temomis iš Žinios vokiečių k. RP; 20.15 Pramoginė muzika (pl.); 21.00 Žinios lietuvių k.; 21.10 Vokiškai lietuviams; 21.20 Kamerių muzika (pl.); 22.00 Žinios vokiečių k.; 22.15 Šokių muzika (pl.); 23.00 Programos pabaiga.

Kauno Didysis Teatras

Penktadienį, gruodžio 12 d., ČIGONU BARONAS J. Strausso 3 v. komiška opera Bilietai nuo 0.50 — 2.50 RM Abonent. bilietai negalioja

Seštadienį, gruodžio 13 d. vakare

BRANDOS ATTESTATAS

L. Fodoro 3 v. pjesė Bilietai nuo 0.20 — 1.20 RM Abonent. bilietai negalioja Sekmadienį, gruodžio 14 d. vakare

RIGOLETO

G. Verdi 4 v. opera Bilietai nuo 0.50 — 2.50 RM Abonent. bilietai negalioja

Kauno Jaunimo Teatras

Sekmadienį, gruodžio 14 d., 14 val., KELIAUJANTI PURIENA Manfred'o Kyber'o 4 veiksmų 10 pav. pasaka — jaunimui. Bilietai nuo 0.40 — 1.00 RM.

Bilietai parduodami teatro kasoje kasdien nuo 10—15 ir nuo 17—19 val.

F-mai „Sodyba“ reikalinga lengva mašina — automobilis. Siūlyti darbo dienomis nuo 8.30—16.30 val. „Sodyba“, Laisvės al. 29a, IV aukšt. (Pienocentro rūmai) arba telef. 25238. 4653(4)

Valstybiniam ūkiams reikalingi atlikimo išsilavinimo, turį stambesniū ūkių arba dvarų valdyme kelių metų praktika, administratoriai ir ūkvedžiai. Taip pat reikalingi prityre buhalteriai. Pageidaujamas vokiečių kalbos mokėjimas ir amžius tarp 30 — 50 metų.

Su pasiūlytais kreiptis į Valstybių ūkių Departamentą Kaune, Kęstučio g. vė 15 nr., kambarys Nr. 101, tel. 22597. 4563(2)

I L A I S V E

Kaunas, Duonelaičio 24.

REDAKCIJA interesantus priiminėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktoriaus 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 ligi 18 val. prieš šventadienus — nuo 8 ligi 15 val. Tel. 26375.

Prenumerata (laikinė, siūlant paštą) 1 mėn. užsisakantiems 1 arba 2 egz. po 2 RM egzempliorius, užsisakantiems daugiau kaip 2 egz. — po 1,50 RM egzempliorius. Pinigus galima siusti paštą arba per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis“ a. a. b. vardu (papr. ein. sąsk. Nr. 161560) Lietuvos Bankui Kaune.

Skelbimai: Smulkūs skelbimai už kiekv. 15 žodžių arba ju dalį: 1) darbo ieškantiniams 0.30 RM; 2) darbo siūlantiniams 1.50 RM; 3) pirkimo ir pardavimo reškalaus 2 RM.

Vadinių ir prekybinių ištaigu imonių, gydytojų ir pan. skelbimai 1 petito eilutė 0.50 RM. Skelbimai priimami administracijoje darbo metu ir talpinami sekančios dienos numeriye.

Leidžiama a. a. b. „Spaudos Žodis“ Spaudinių „Žaibė“ spaustuvė (Kaunas, Duonelaičio 24).

TEISMINIAI SKELBINAI

Kauno Apylinkės Teismas 1941. IX. 19 d. nutarė: nežinia kur esančio Vytauto Račkauskio turto globėjų paskirti Viktorą Račkauską. (6—53—41). 4648(1)

Kauno Apylinkės Teismas 1941. XII. 4 d. nutarė: nežinia kur esančiu Antano Atkočiačio turto, esančio Kaune, Stulginskio g. 47, globėjų paskirti Oną Šimanskienę, o turto esančio Paezerėlių valsč. Panemunės dvare, globėjais paskirti Elena ir Brodinius Laurinaičius. (6—45—41). 4647(1)

Kauno Apylinkės Teismas 1941. XII. 4 d. nutarė: nežinia kur esančiu Stasio Tumo ir Elenos Šimanskienės turto globėjais paskirti Elena Guževičiūtė, Stepa Baverių ir Jeroslava Karavičiūtė. (6—2—41). 4646(1)

Kauno Apylinkės Teismas 1941. XII. 8 d. nutarė: nežinia kur esančiu Kazio Zubausko turto, esančio A. Panemunės, Biliūno g. 45, globėjų paskirti Stepa Vazbį. (6—106—41). 4645(1)

Kauno Apylinkės Teismas 1941. XII. 5 d. nutarė: nežinia kur esančios Jadvygos Sutkienės turto, esančio Maironiškių km., Lapių valsč. (prie Vėjo g. 49 Nr. Kaune), globėjais paskirti Stanislavą Paltarokienė. (6—104—41). 4644(1)

Kauno Apylinkės Teismas 1941. XII. 5 d. nutarė: nežinia kur esančio Alberto ir Stanisławos Milvidu turto globėjais paskirti Liudviką Velbutą. (6—102—41). 4641(1)

Kauno Apylinkės Teismas 1941. X. 8 d. nutarė: nežinia kur esančio Stasio Paškevičiaus turto globėjais paskirti Marijoną Sadauskienė ir Joną Paškevičiū. (6—4—40). 4642(1)

Kauno Apylinkės Teismas 1941. XII. 8 d. nutarė: nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4638(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esantį Klimašauską Andriu stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jam iškeltoje Klimašauskiens Valentinos byloje dėl ištuokos (1—4819—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4635(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4636(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4637(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4638(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4639(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4637(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4638(1)

Kauno Apylinkės Teismas, civ. skyrius ūkių: Nežinia kur esančiai Magdalena Janušauskaitė-Sakaitienė stoti teisman laike 6 mėnesių atsakove jai iškeltoje Stasio Sašaičio byloje dėl ištuokos (S—156—41). Nustatyta laiku atsakovui neatsiliepus, byla bus sprendžiama be jo. 4639(1)

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Skubiai reikalinga prityrusi kirkėja, vyru kirpykloje. Radviliškis, Vasario 16 d. g. Nr. 7. Lastauskas. 4570(5)

Reikalinga sažininga tarnaitė ar jauna mergaitė prie vienos ponios ir vaiko. Kreiptis: Višinskio 30, b. 1, tel. 22389. 4630(1)

Skubiai reikalingas vyru kirkėja, Sančiai, Juozapavičiaus pr. 55. Sadzevičiai. 4522(3)

Skubiai reikalingas prityres vyru kirkėjas-a. Vilniaus 13. 4615(1)

Namų ruošai reikalinga mergina, mokanti gerai virsti. Kreiptis: Kaune, Leliju 14, b. 1. 4619(1)

Reikalinga tarnaitė. Perkūno al. 24c, b. 2, tel. 25593. 4618(1)

Skubiai reikalinga mokytoja-pabagytė ruošti iš keturių gimn. kl. mokinę. Adresa savo palikit laik. adm. V. Dėl salygu susitart ateis pati mokinė pas tamstą. 4658(1)

Lapių Vartotoju Kooperatyvui reikalingi: sandėlininkas ir vežėjas. Su prasmis kreiptis į Lapių Vartotoju Kooperatyvą Vilijampolė, Jurbarko 3b, darbo valandomis nuo 9.30 iki 16 val. Pageidaujamos rekomendacijos. Valdyba 4632(1)

Jauna inteligentė, mokanti vokiečių kalbą, ieškaujanti vors nors darbo valgykloje arba krautuvėje ir t. t. Siūlyti: M. Stanaitytė, Kanto g. 3, b. 7. 4587(4)

Jauna mergaitė, mokanti lietuvių, lenku, rusu ir pakendamai vokiečių kalbas ieško atitinkamo darbo. Kreiptis: Sliaulių g. 36, b. 4. 4535(3)

Mokas gerai vokiečių — lietuvių kalbas ieško nuo 1942.I.1 d. nuolatinės tarnybos. Pranešti: Siūlų g. 20, b. 2. 4582(5)

Vyras, baigęs gimnaziją ieško Kauñe tarnybos. Pageidautina popietinės, nuo 15 val. Skambinti 28758. 4631(1)

Sažiningas, darbustas ir myliš ūkių zakristijonac ieško didesnė parapijai vietus tuo ar nuo naujų metų. Raštai K. Cesnauskui, Similiū km., Kūlai p. 4629(1)

Sažiningas valkinas, baigęs elektro moniterio teorinių kursų ir turis baigimo pažymėjimą, ieško elektromontorystės vietas dirbtuvėje. Siūlyti Boleslavui Motiejūnui, Daugalanai, Šiaulių ap. 4608(1)

Jaunuolis, baigęs 6 gimnazijos klasės ieško atitinkamos tarnybos raštinei ar prekyboj. Kreiptis raštai Kauñe, Kalniečių 3, b. 1. 4655(1)

Parduoda, perka

VERTIMU, PRAŠYMU IR PERRAŠI-NEIMO BIURAS

Vertimai iš lietuvių ir kitų kalbu i vokiečių kalbą. 4561(2)

Darbas atliekamas prityrusio vertėjo. Kaunas, Vasario 16 d. g. Nr. 10, bt. 6 (kieme). 4653(2)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val. telef. 28133. 4584(2)

Pirkis gerai išlaikyta radijo aparata 7 lempu. („Blaupunkt“) arba „Philips“. Skambinti nuo 9 iki 12 val. tel. Nr. 22948. 4580(1)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val. telef. 28133. 4584(2)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val. telef. 28133. 4584(2)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val. telef. 28133. 4584(2)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val. telef. 28133. 4584(2)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val. telef. 28133. 4584(2)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Miškų g. 10, nuo 9—14 val. telef. 28133. 4584(2)

Parduodamas geras arklys ir naujas ūkiškas vežimės. Kreiptis: Palemonas, A. Rėklaitis, arba Kaunas, Mi

Vagys ir vagišiai

Šiandien 15 val. Reichstago posėdis

Ką užsienio žurnalistams apie sensacinguosius anglų laivų paskandinius paaiškino japonų karo laivyno attaché. Telefonu iš Berlyno

Tur būt, ne vienam tenka pagaloti apie idealią visuomenę, kur kiekvienas pilietis dirbtu savo darbą, bet neskriaustu kito piliečio. Be abėjo, kad tokioje visuomenėje neturėtų būti visokios rūšies vagiu, pradedant nuo tarptautinio masto vagies ir baigiant smulkiais vagišais. Tiesa, kartais dėl pastarojo teigimo yra sakoma, kad didieji vagys, aferistai nėra baudžiamai, net išgarbinami, o visokie smulkūs vagišliai yra skaudžiai baudžiamai. Aišku, kad idealioje visuomenėje ir tokii reiškiniai neturėtų būti. Kiekvienas kitas pilietis, pasikėsinės į šeštą dieną, išskirti iš siveikosios, idealiosios visuomenės tarpo.

Atrodo, kad šioks turėtu būti idealas tauriosios visuomenės atžvilgiu. Tačiau, kaip kiekvienas idealas, todėl ir šis, ne taip greit yra pasiekiamas. Cia bet kuri idealą pasiekti labai dažnai padeda laikas ir bendra dvasia. Yra net vaizdžiai kartais kalbama, kad tas ar kitas idealas, reiškinys buvo tik tada pasiekta, kada atėjo laikas arba tikriau, kada pribrendo pati visuomenė. Tuo labiau, kad istorija pankamai pavaizduoja tokį pavyzdžių. Ten dažnai vaizdžiai matyti, kaip anksčiau tas pats idealas buvo siekiamas ir nepasiekias ir kaip vėliau tarytum jis pats būtų atėję į visuomenės tarpo. Betgi visais atvejais né vienas idealas neateina, jei nėra pirmatuk ir, pagaliau, jei nėra to idealo kovotojų.

Nors mūsų visuomenėje gana dažnai pasitaiko visokio pluko vagiu ir vagišiu, bet vis dėlto, kitoje visuomenėje tokiu žmonių arba vagiu yra žymiai rečiau. Gal būt, ne vieno girdėta tikras gyvenimo faktas, kad kai kurių kraštų (pvz., kad ir mūsų tolimesnės kaimynės Suomijos) žmonės neslepi savo daiktų po devyniais raktais, o palieka juos neužrakintus. Kiekvienas pilietis, pamates daiktą, pvz., pakelyje, iš karto suprant, kad daiktas tyčia ar netycia palikta, pagaliau, gal pamestas, tačiau jis priklauso tam piliečiui, kuris tai padarė. Be abėjo, kad nereta tokia faktu, kad ir grįžtant po keletos valandų, teberandas tas pats daiktas, nors jau daugybė žmonių pro jį praėjo. Tačiau né vienas to daikto nepalietai ir nerorėjo pasisavinti. Tai labai vaizdu, gražu, idealu! Tačiau nereikia manyt, kad šiokas santvarka atėjo savaimė. Yra tvirtinama, kad anksčiau su vagystės reiškiniais labai net žiauriai, buvo kovojo. O vėliau atėjo laikas, kad pati visuomenė, kiekvieno piliečio siela, jo sažinė nebeleidžia vogi. Todėl sakoma, jei minimame krašte pasitaiko vagystė, tai tą padarė ne to krašto gyventojas, o bet kuris atklydėlis. Be abėjo, kad tas atklydėlis už tokį darba nepagiriama.

Kaip gi mums reikia kovoti su vagystės reiškiniais, o taip pat su pačiais vagimis ir vagišais? Cia būt pat pirmas kovos reiškinys turi būti pasitikėjimas. Be abėjo, ne vienas nustebis, išgirdes tokį teigimą, nes tai paradoksas. Yra aplinkui vagišiu ir vagiliu, o čia dar reikia pasitiketi. Tačiau reikia neužmiršti, kad iš to teigimo sekā ir tam tikra pasekmė. Jei yra padaroma vagystė, tuo labiau sulaužant bendra pasitikėjima, tai tokia vagystė juo labiau turi būti baudžiamai. Atrodo, kad teismo santvarkos visa tai ir yra daroma. Tačiau čia dažnai trūksta tam tikro pasitikėjimo ir jo sulaužymo propagandos. Tai reikia ryškiai iškelti ir pabrėžti, o, pagaliau, pagal tai ir bausti prasikaltelį.

Kas gi yra vagiama mūsų tarpe? Neretai galima išgirsti, kad štai kuriu nora piliečiu dinga paltas todėl, kad jis neatidėvi apsaugoti. Arba buvo padėtas daiktas, bet iš skubos buvo palikta, tai jau grįžus daikto neberasta. Pagaliau, net smulkūs dalykelių, ir tie yra liečiamai ilguji pirštū. Juk ne toks didelis daiktas, o taip ir reikalas, pvz., pagovti skarele, bet vis dėlto skarele buvo pavogta. Dėl jos kilo vaidu ir bylu. Be abėjo, kad čia niekaip nepadėsi ir kitaip neišaiškins tokio vagystės faktu. Palieka nemalonai sankcija, kuri, tur būt, šiuo atžvilgiu yra būtina. Be abėjo, čia dar gali gelbėti sąlyginė bauda, bet užtut antroji yra būtiniausia.

Tiesa, labai dažnai yra kalbama arba vaizduojama, kad kartais vagiama iš nelaimės, iš vargo. Tačiau visa tai vargai pateisinama. Dažniausiai vagiama iš nenoro dirbtis

Svarbiausia aktualija šiandien sudaro pasakiški japonų laimėjimai jau pačioje karo pradžioje. Juo sensacingesni tie laimėjimai atrodo, kad juos be niekur nieko pripažista tiek Vašingtonas, tiek Londonas. Ne tik žurnalistų, bet ir kariniai sluoksnių laužo sau galva, kaip kone pačią pirmą karo dieną japonai galėjo trenkti tokius smūgius anglų laivynui, paskandindami du didžiuosius jų karo laivus — modernų drednautą „Prince of Wales“ ir karo laivą „Repulse“. Ir kariniai sluoksnių taria, jog tai yra tikra sensacija. Tas faktas, kad tie laivai buvo paskandinti ne jūrų kautynėse, bet iš oro, tų sluoksnių manymu,

padarąs tikrą revoliuciją moderniame oro kare.

Netikėtumus juo didesnis, kad apie japonų aviaciją ligi šiol daugelis buvo susidares menka nuomonė. Dabar gi primerama, kad netgi vokiečių aviacijai, kuri yra viena iš geriausių pasaulyje, ligi šiol nėra pasiekę paskandinti né vieno britų drednautą. Tatai bandoma aiškinti tuo, kad japonai jau nuo seno ruošesi jūrų karui, tuo tarpu kai Vokietija yra prisitaikiusi daugiausia prie sausumos karo. Bet

tai dar vispusiškai japonų laimėjimų paslapties neišaiškina. Todėl suprantama, su kokių susidomėjimu užsienio žurnalistai laukė vokiečių spaudos konferencijos propagandos ministerijoje, kur

japonų karo laivyno attaché Vokietijai atškino apie japonų jūrų karo metodus.

Bet ir jisai japonų laimėjimų paslapties neišaiškino, matyt, visiškai samoningai; attaché tepareiškė, kad japonai jau 30—40 metų kaip ruošėsi jūrų karui, na, o japonų Tenno ir karui ir aplamai nieko nesa ne galima.

Jau ne nebe tilk Vokietijos, bet ir pasaulinio masto aktualija yra šiandien 15 val. laukiamas Vokietijos vyriausybės pasisakymas dėl Tol. Rytų karo. Savalme aišku, kad kai tik pasisakys Vokietija, tai tuo pasisakys ir kitos trių valstybių pakto valstybės. Wilhelmstrassės sluoksnių pažymėjo, kad vokiečių pareiskimo reikia laukti trumpiausiai laiku.

Šiandien 15 val. įvyksta Reichstago posėdis, kuriame Vokietijos vyriausybė padarysiant svarbū pareiškimą.

Charakteringa, kad vakar Wilhelmstrassės kalbėtojai atsisakė komen-

tuoti paskutinią Jungtinį Amerikos Valstybių prezidento Roosevelto kalba, pažymėdami, jog tai daryti jie neturi igaliomum. Tatal duoda pagrindą manyti, kad Roosevelto kalba bus paliesta pačiu autoritetingiausiu Reicho asmeniui. Ar bus paskelbtas karas, ar bus pasitenkinta santykų nutraukimui — sunku pasakyti. Tačiau kad tas Vokietijos pasisakymas bus toks, dėl kurio negalės būti jokių abejonių, rodo

šis atsikimas to pasisakymo išvakarėse:

Vakar Reicho užsienių reikalų ministerijos spaudos konferencijoje tos ministerijos spaudos šefas Dr. Paul Schmidt pranešė, jog gautos žinios, kad visi vokiečių žurnalistai Jungtinė Amerikos Valstybėse suimti. Cia pat jis paprašė visus amerikiečius žurnalistus, dalyvavusius konferencijoje, tuo pat palikti salę ir vykti į savutus. Amerikiečiai žurnalistai be matant apsirengė, ir

su kiekvienu iš jų Dr. Schmidt atsiseivikino paspaudamas ranką.

Amerikiečiams išėjus, Dr. Schmidt trumpai priminė, kad žurnalistu uždavinys yra būti ryšininkais tarp

tautų. Amerikos žurnalistų atžvilgiu Vokietijos vyriausybė buvusi priversta panaudoti tokias pat priemones, kokias kad panaudojo vokiečių žurnalistams Jungtinį Amerikos Valstybių vyriausybę, be jokio pagrindo suimdama juos. Nuo to momento, kai amerikiečiai žurnalistai paliko spaudos konferenciją, jie jau nebesą traktuojami kaip žurnalistai. — Vakar amerikiečių spaudos astovams tebuvo pritaikytas tik namų areštas; šiandien dar neteko patirti, ar jie buvo suimti, ar ne. Paskutiniuoju metu Berlyne buvo iš viso 17 Jungtinį Amerikos Valstybių žurnalistų, tarp jų keletas, kurie Vokietijoje buvo išgyvenę daugiau kaip 20 metų. Tūrimosi žiniomis, Amerikoje esą suimta ir šiaip Reicho piliečiai. Kaip atsakymas į tai Vokietijoje tos pačios priemonės būsantioms taikomos Amerikos piliečiams. Spėjama, kad tos priemonės palies ir Amerikos piliečius, gyvenančius vokiečių užimtose srityse.

Pietų Amerikos galutinis nusistatymas dėl karo Tol. Rytuose ir dėl santykų su japonais bus, kaip tenta patirti, išsprestas konferencijos, įvyksiančioje 1942 m. sausio 3 d. Toje konferencijoje dalyvaus ir Jungt. Amerikos Valstybės. — Pranešama, kad

Argentinos vyriausybė išakė konfiskuoti visus japonų turtus Argentinoje.

Vakar pranešta, kad Rytu fronte sovietai atsiėmė Tichviną, vietovę tarp Leningrado ir Vologdos. Kariniai sluoksnių paaiškina, jog sovietai tą vietovę atsiėmė dėl to, kad vokiečiai taktiniai sumetimais ją palikę. Apskritai, dabar, žemos metu visas Rytu frontas būsias idomus tik taktiniu pozūriu, bet ne strateginiu. Vokiečių kariuomenė iš kai kurių vietų pasitraukia tam, kad išlygintų frontą ir sudarytų ko parankiausias gynimosi pozicijas.

Dr. P. A.

REICHSTAGO POSĖDIS TRANSLIUJAMAS PER VISAS VOKIETIJOS RADJO STOTIS

BERLIN. XII.11. Šiandien 15 val. susirenka Vokietijos Reichstagos išklaustyti Reicho vyriausybės pareiškimo. Posėdis bus transliuojamas per visas Vokietijos radijo stotis. Transliacija bus pakartota vakare 20,15 val.

Darbininkams atlyginimą pakeliant

KAUNAS, XII. 10. Šio mėnesio 5 dienos dienam potvarkiai Reicho Komisaras Rytu Kraštu naujai sutvarkė viešosios tarnybos ir ūkio tarnautojų atlyginimą ir tuo būdu didžiai dalimi pašalino tarnautojams bolševikų padarytą skriaudą. Ūkio srityje sekmadienį buvo paskelbtas bendras potvarkis dėl algos émėjų atlyginimo, kurį Reicho Komisaras Rytu Kraštu nesenai išleido. Tai tik laikinius potvarkis, kuris netrukus bus pakeistas ypatingu potvarkiu dėl algos émėjų paskrose ūkio šakose ir ištaigose. Nepaisant to, paskelbtasis potvarkis turi didelę reikšmę. Tarp kitko, bendruoju potvarkiu, atsižvelgiant į nūdlinės kainas Rytu Krašte, paskiriami viešosios tarnybos ir ūkio darbininkams nustatomas nuosekliai didžiantis vienetinis valandinis atlyginimas, kuris tuo pačiu metu yra pagrindas akordinio darbo atlyginimui apskaičiuoti. Lygiai, kaip ir sugrupuojant tarnautojus, potvarkyje atsižvelgiama į tą darbą, kurį darbininkas dirba. Pagal tai tvarumas atlyginimas pradedant nekylikuotais ir baigiant kvalifikuojuotais darbininkais. Atlyginimas nustatomas pagal dirbančiojo amžių ir lyti. Vienam nuodugniai nuostate yra pagrindiniai dalykai apie atlyginimą akordinio darbo, kuris tais atvejais, kuriais yra vykdytinas, teikia geriausią mastą dirbančiojo darbingumui išvertinti. Potvarkyje teikiama didelė reikšmė darbo našumui akordiniame darbe. Paskirai tvarumas klausimas dėl priedų už pa-

pildomą darbą, lygiai kaip ir už sekmadienį, šventadienį ir nakties darbą. Tie priedai bus nustatyti paskirais potvarkiais, kuris bus išleisti vėliau. Potvarkis įsigalioja praejusia data tą savaitę, kurią prasidėjo 1941 metų gruodžio 1 diena. Skelbimo Nr. 1 dėl atlyginimų nustatymo Rytu Krašte, paskelbtą 1941 metų rugsėjo 12 diena, pagrindu, 0,12 Rm priedai už darbo valandą buvo iterpti ir į dabar paskelbtą potvarkio valandiniu atlyginimo nustatymą.

Bendrame potvarkyje, skirtame visoms viešosioms tarnybos ir ūkiniui, negali būti atsižvelgta į paskirų ištaigų ar imonų ypatumus taip, kaip galėtų būti atsižvelgta specialiuose atlyginimo potvarkiuose. Kai kurie pageidavimai dėl paskirų ūkio šakų, atsižvelgiant į reikšmę atlyginimų sutvarkymą, dar nebuvu išpildyti. Tačiau, apskritai, dirbančiojo ūkinė padėtis naujuoju potvarkiu žymiai pagerinama.

Išimamos iš apyvarčios vokiečių monetos

Pakartotinai nurodoma, kad apyvarčioje esančios vokiečių 1 ir 2 pfenigių varinės monetos, lygiai kaip 5 ir 10 pfenigių aliuminiujas bronzos monetos nuo 1941 metų gruodžio 15 dienos ne enka apyvarčinės galios. Iki to laiko jos turi būti iškeistos.

„LAISVE“ ADMINISTRACIJA atsipašo B. ir H. Kalviaus ir J. N. Nabatovus dėl neįdetos užuojautos vellonės prof. St. Šalkauskio giminėms.

Nuskandinta ketvirtadalis pasaulio laivų

Tik vokiečiai nuskandino 14,5 mil. tonų britų laivų

BERLIN. Nuo 1939 m. rugsėjo mėn., kaip DNB iš patikimų sluoksnių patyrė, buvo nuskandinta daugiau kaip ketvirtadalis viso pasaulio prekybinių laivų tono. 1939 m. rugsėjo mėn. viso pasaulio prekybinių laivų tono 14,5 milijono tonų britų ir britų tarnybo plaukiančių prekybinių laivų.

Tik šis vienas skaičius jau yra beveik ketvirtadalis pasaulio užjūrio tono. Prie 14,5 milijono tonų prisiėda dar keli milijonai tonų, kurių talpos laivus nuskandino italių oro pajėgos, ir laivynas ir toliau dar nuostoliai, kuriuosis turėjo 25 milijonų talpos prekybinių laivų, taigi, jau daugiau kaip pusės yra netekė.

Prancūzija, Sovietų Rusija, Graikija, Serbija ir t. t. Jeigu net ir priskaiti tuos laivus, kurie pastatyti po 1939 m. rugsėjo mėn., vis tiek yra nuskandinta mažiausia ketvirtadalis pasaulio laivų tono. Ypač tenka atkrepti dėmesį, kad 14,5 milijono Reicho nuskandintų laivų tono tenka britams ir jų pagalbinėms tautomis. Jie iki 1939 m. rugsėjo mėn. turėjo daugiausia 25 milijonų talpos prekybinių laivų, taigi, jau daugiau kaip pusės yra netekė.

AMSTERDAMAS. Anglu informacijos biuro žiniomis iš Singapūro, japonų nuskandintame kautyniu laive „Prince of Wales“ buvo ir anglų Tolimųjų Ryti karo laivyno vadasis sir Thom Phillips. Apie jo likimą dar nieko nežinoma.

ŠANCHAJUS. Duff Cooperis pareiškė per Singapūro radija dėl anglų kautynių laivų „Prince of Wales“ ir „Repulse“ nuskandinimo, kad ši diena yra viena tam-siausiuojant britų imperijos išoriuje.

AMSTERDAMAS. Reuteris praneša iš Hongkongo, kad japonai sumėmė kelis Reuterio biuro narius Sanchajuje.

SOFIJA. Sofijos teismas už akių pasmerkė 10 metų kalėti sunukių darbų kalėjime. Penki kaltinamieji išteisini i.

TROPPAU. Antradienį vakare sulaikės 86 metų amžiaus mirė per Pasaulinių karų pagarsėjus Austrijos kariuomenės vadus feldmaršalas baronas Eduardas von Böhmer-Ermilli.

TOKIO. Pirmadienį japonų karinės oro pajėgos puolė Stothenburgo tvirtovę, vyriausiai Jungtinės Valstybių karinių pajėgų štabą Šiaurinėje Luzono salos dalyje. Japonų lektuvams puolant Filipinus, buvo numušta 40, o puolant Clarkfieldą — 50 prieš lektuvą.

TOKIO. Japonų kabinetas nutarė išsteigti jūrų grobio teismus Tokio, taip pat Jokosukos ir Sasebo karo uostuose.

ROMA. Ryš